

*in de
etalage*

Stedelijk Museum Kampen
verwerft schilderij van
Cornelia toe Boecop

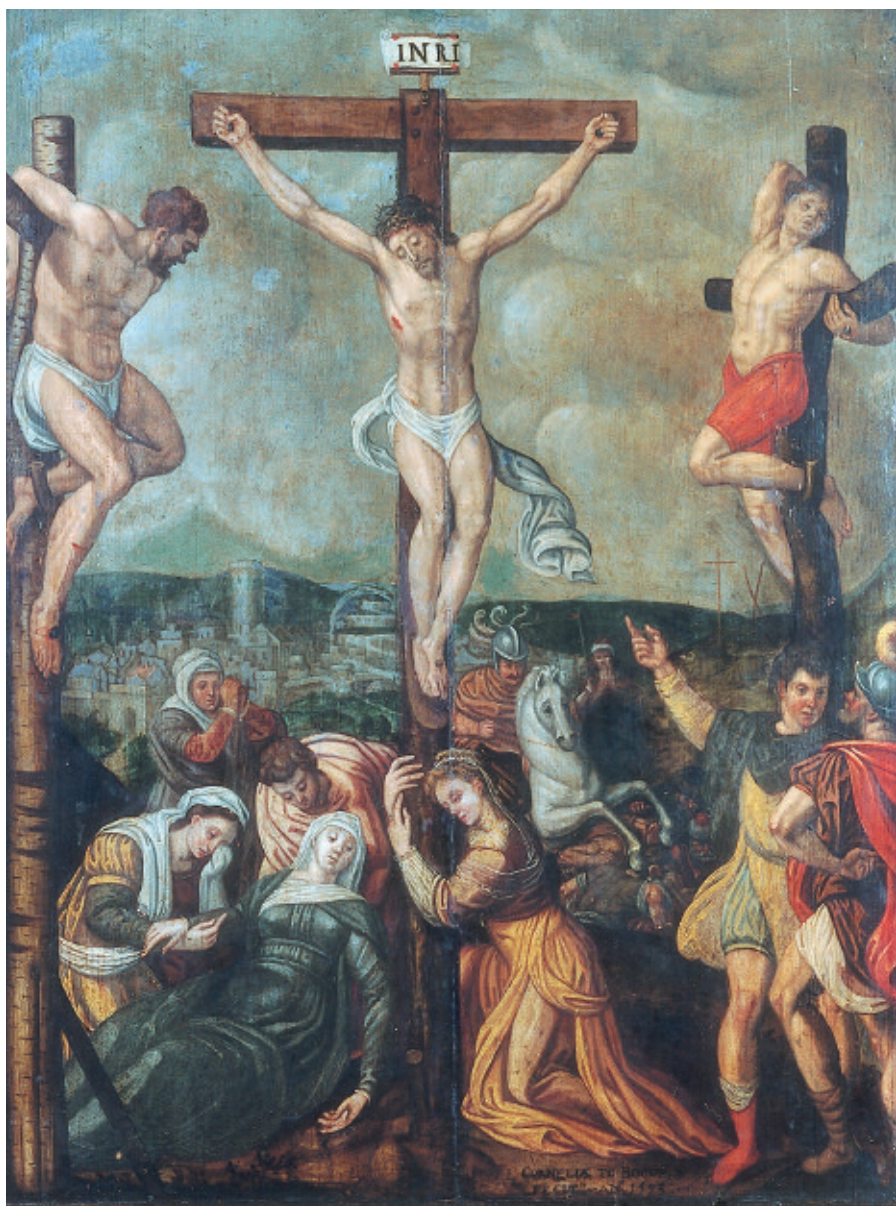
December 2001 werd het Stedelijk Museum Kampen verrast door een telefoontje van een particulier: ‘Meneer, ik bezit een schilderij van Cornelia toe Boecop, voorstellende “ De Kruisiging van Christus”. En dat schilderij wil ik wel verkopen. Bent u geïnteresseerd?’

Nu, de interesse is er altijd wel, maar het aankoopbudget is dusdanig klein dat daar geen 16de eeuwse schilderijen van gekocht kunnen worden. Voorlopig was dat echter niet het grootste probleem. Belangrijker was te weten of het werkelijk om een werk van Cornelia toe Boecop (ca. 1555 - na 1629) ging. Tot op dat moment waren er twee werken van haar bekend, waarvan er zich één in de collectie van het Stedelijk Museum Kampen bevindt. Het betreft een portret van een man, olieverf op paneel, 107,5 x 86 cm. Gesigneerd en gedateerd: IOV. Cornelia toe Boecop me faecit an. 1595. Het andere werk van Cornelia betreft een vrouwspportret.

Fotomateriaal van het schilderij ‘*De Kruisiging van Christus*’ gaf een eerste indruk, maar bood weinig uitkomst om te bepalen of het inderdaad om een schilderij van Cornelia toe Boecop ging. Ook de conditie van het stuk liet zich moeilijk bepalen aan de hand van het fotomateriaal. Wel was de nieuwsgierigheid geprikkeld. Het schilderij deed sterk denken aan de werken van Mechtelt toe Boecop (ca. 1520 - Kampen 1598), de moeder van Cornelia en één van de weinige bekende Noord-Nederlandse kunstenaressen uit de 16de eeuw die zich bovendien bezighield met het schilderen van grote altaarstukken. Werk van Mechtelt (geboren uit het adellijke geslacht Van Lichtenberg) bevindt zich onder andere in het Stedelijk Museum Kampen en in het Centraal Museum Utrecht. Mechtelt, die in Utrecht of omgeving geboren was, heeft mogelijk contacten gehad met de Utrechtse schilder Jan van Scorel.

Tussen 1546 en 1549 trouwde Mechtelt met Egbert toe Boecop, broer van de toenmalige burgemeester van Kampen en belandde zij in Kampen. Het echtpaar kreeg zes kinderen, waaronder de dochters Margaretha en Cornelia die beiden eveneens schilderden. Van Margaretha is slechts één schilderij bekend: ‘*De vier evangelisten*’, daterend uit 1574. Helaas is de verblijfplaats van dit schilderij onbekend. In 1962 werd het te koop aangeboden door kunsthandel Katz in Apeldoorn.

Terug naar het werk van Cornelia toe Boecop. In januari 2002 werd het werk aanschouwd. Het bleek te gaan om een olieverf op paneel, daterend uit 1593, afmetingen: 90,5 x 68 cm. Het stuk is gesigneerd en gedateerd: CORNELIS TO BOCOP// FECIT AN 1593. Aan de signatuur was dus geknoeid.

Op de hoogte van IS was eveneens een A te zien. Op dat moment was onduidelijk of de A eronder lag. De verdere conditie van het stuk was niet geweldig: lacunes in de verf, opstaande verfladders en het geheel was bovendien zeer vuil. Verwonderlijk is dat niet voor een schilderij dat zo oud is, maar het betekende wel dat een restauratie omvangrijk en kostbaar zal zijn.

Een volgende stap was het laten maken van een conditiebeschrijving en een restauratierapport plus kostenberekening. Hieruit bleek dat het om een authentiek werk van Cornelia toe Boecop gaat, maar dat het schilderij zich niet in de originele lijst bevindt. Schade aan het beschilderde oppervlak is voornamelijk ontstaan door krassen en butsen en slechts in geringe mate door verpoetsen. De aanwezige retouches zijn grof aangebracht en verkleurd. Daarnaast is de verflaag erg vervuild. Restauratie, hoewel kostbaar, blijkt echter zeer wel mogelijk.

Hiermee werd het een schilderij dat in Kampen thuishoort. Het zou een welkome aanvulling zijn op de werken van Mechtelt toe Boecop en het stuk van Cornelia toe Boecop dat al in museaal bezit is. Het schilderij past bovendien in de traditie van de Kamper schildersschool zoals de stad die kende in de 16de eeuw, vertegenwoordigd door Mechtelt, Margaretha en Cornelia toe Boecop en de telgen uit een andere roemruchte Kamper schildersfamilie, nl. de familie Maler.

Hoewel Cornelia toe Boecop een duidelijk minder begenadigd talent was dan Mechtelt, betreft het hier een uniek voorwerp voor Kampen. Het is dan ook uitermate verheugend dat na langdurige onderhandelingen het schilderij is aangekocht. De eigenaar besloot een deel van de waarde van het schilderij te schenken, waarna het college van burgemeester en wethouders van Kampen op 17 december 2002 overging tot aankoop voor het resterende deel. Na een korte periode geëxposeerd te zijn in het Stedelijk Museum Kampen gaat het werk naar een restaurateur die gespecialiseerd is in vroege schilderijen. Op de nieuwe locatie – het Stedelijk Museum Kampen gaat immers verhuizen naar het Oude Stadhuis – zal deze fraaie aanwinst die dan weer in oude staat hersteld is, een prominente plek krijgen.

En voor wat betreft het schilderij van Margaretha toe Boecop waarvan de verblijfplaats tot op heden onbekend is? Hopelijk komt er ooit een telefoontje: *‘Meneer ik bezit een schilderij van Margaretha toe Boecop, voorstellende “De vier evangelisten”. En dat schilderij wil ik wel verkopen. Bent u geïnteresseerd?’*

René van Mierlo